

Ikonický předek člověka Australopithecus afarensis „Lucy“ společně se „Selam“ v srpnu zavítá do Prahy! Národní muzeum společně s Ministerstvem cestovního ruchu Etiopie představí veřejnosti jedny z nejceněnějších a nejstarších paleoantropologických exponátů

4.2.2025 - | Národní muzeum

Jeden z nejceněnějších a nejstarších paleoantropologických exponátů na světě bude od 25. srpna tohoto roku vystaven v úvodním sále Člověk a jeho předchůdci nové expozice Lidé v Historické budově Národního muzea. 3,2 milionu let starou fosilii druhu Australopithecus afarensis zapůjčenou z Národního muzea Etiopie v Addis Abebě budou moci návštěvníci obdivovat plných 60 dnů. V Evropě budou originální kosterní pozůstatky jednoho z nejstarších předků člověka vystaveny poprvé v historii. Do Prahy rovněž zavítá Selam, fosilie malého dítěte identického druhu jako Lucy, avšak zhruba o 100 tisíc let starší, která byla nalezena ve stejné lokalitě o 25 let později. Oba exponáty jsou nejceněnějšími předměty národního kulturního dědictví Etiopie a jejich zápůjčka se koná na základě dohody obou zemí za podpory Ministerstva kultury ČR a Ministerstva cestovního ruchu Etiopie.

„Mám radost z toho, že se nám během mé návštěvy Etiopie na podzim roku 2023 podařilo domluvit, aby mohly být fosilie Lucy a Selam vystaveny v Praze. Jde o naprosto jedinečnou událost, protože originál fosilie bude pro veřejnost vystaven vůbec poprvé v Evropě. Děkuji především panu premiérovi Abiy Ahmedovi, a také paní ministryni Selamawit Kassa za to, že nám do České republiky zapůjčili nejceněnější exponáty národního kulturního dědictví Etiopie. Velice si toho vážím,“ říká předseda vlády ČR Petr Fiala.

Unikátní archeologický nález, který objevil před více než 50 lety paleoantropolog Donald Johanson z Clevelandského přírodovědného muzea a jeho student Tom Gray v etiopském Afarském trojúhelníku poblíž vesnice Hadar vzbudil v roce 1974 obrovskou senzaci, a i dnes se jedná o jednoho z nejstarších zástupců homininů, který mohl být přímým předkem rodu Homo. Své jméno Lucy získala podle písně skupiny Beatles Lucy in the Sky with Diamonds, kterou si večer po nálezu přehrávali členové týmu expedice stále dokola. V Etiopii je také známá jako Dinkinesh, což v amharštině znamená „jsi překrásná“.

Lucy je druh vyhynulého hominina, čeledi hominidé, kteří žili před 3,8–2,9 miliony let na území dnešní Etiopie, oblasti, která měla zásadní význam pro evoluci člověka. Její stáří určili vědci podle vrstvy vulkanických hornin, v níž byla fosilie nalezena. Lucy byla vysoká zhruba 106 centimetrů, vážila 28 kg a po sestavení kostí (zachovalo se jich 47, cca 40 procent kostry) se podobala šimpanzovi. Malý mozek a stavba horní části těla byly podobné šimpanzům, lidoopům, zatímco kosti pánve a nohou byly ve své funkci již velmi podobné kostem zástupců rodu Homo, což s jistotou značí, že Lucy druhově spadá mezi předchůdce moderních lidí, kteří již chodili vzpřímeně po dvou končetinách. Pohlaví bylo určeno na základě stavby pánevních kostí. Podle dalších znaků bylo určeno, že Lucy již dosáhla dospělého věku, i když jí bylo pouhých 15–16 let, protože raní hominidé dospívali dříve než moderní lidé.

Díky její dobré zachovalosti bylo poprvé možné poměrně přesně zrekonstruovat celkový vzhled a způsob života Australopitheců. Žádný z pozdějších paleoantropologických nálezů se nesetkal s tak velkým zájmem veřejnosti a neměl tak výrazný vliv na povědomí o našem vývoji. Etiopie zapůjčí do Národního muzea v Praze rovněž kosterní pozůstatky Australopithecus afarensis zvaného Selam. Jde o velmi dobře zachovalou fosilii malého dítěte starou zhruba 3,3–3,2 milionu let, nalezenou v roce 2000 nedaleko místa nálezu Lucy, přibližně deset kilometrů od Hadaru v lokalitě Dikika. Nález je zhruba o 100 000 let starší než Lucy.

„Mám nesmírnou radost, že se podařilo získat takto výjimečnou zápůjčku, což se opravdu neděje každý den. Lucy a Selam jsou unikátními doklady o naší civilizaci a o historii nás samotných ve všech možných dimenzích a rozměrech. Děkuji tímto jak kolegům z Etiopie, tak Národnímu muzeu, které se dlouhodobě skvěle věnuje zprostředkování naší historie široké veřejnosti. A připomínání historie je i jedním z důležitých úkolů rezortu kultury a každé demokratické vlády. Tyto cenné předměty národního kulturního dědictví Etiopie budeme mít možnost obdivovat celých 60 dnů,“ říká ministr kultury ČR Martin Baxa.

„Přivítat Lucy a Selam ve svých prostorách je snem každého muzea na světě. Národnímu muzeu se tento sen nyní začíná plnit. Jedny z nejceněnějších exponátů naší planety nám poskytují jedinečný pohled do minulosti a umožňují nám lépe porozumět kořenům lidstva. Velice si vážím důvěry a vstřícnosti etiopské strany. Příležitost vystavit v České republice tyto světové unikáty u příležitosti otevření expoziční části Člověk a jeho předchůdci je pro nás velikou ctí i závazkem, ale též dokladem toho, že Národní muzeum patří mezi špičkové muzejní instituce,“ říká generální ředitel Národního muzea Michal Lukeš.

Nová stálá expozice Národního muzea s názvem Lidé bude tvořit jednu z nejvýznamnějších expozic na světě věnovanou člověku a zároveň přinese nejucelenější prezentaci oblasti antropologie, prehistorie a hmotné kultury v České republice. Úzce provázané části Člověk a jeho předchůdci a Příběh pravěkých dějin budou plynule propojovat antropologické, archeologické a kulturně antropologické hledisko. Vizuálně velmi atraktivní budou pro návštěvníky zejména hyperrealistické modely, včetně modelu Lucy, které pro Národní muzeum vytvořila francouzská sochařka Élisabeth Daynès, jejíž práci mohou obdivovat návštěvníci světových muzejních institucí. Autorem nevšedního architektonického návrhu expozice je architekt Petr Janda. Zhotovitelem expozice je firma Nüssli.

Zápůjčka obou exponátů je prvním krokem ve vzájemné spolupráci muzeí obou zemí. Národní muzeum se též bude podílet na modernizaci a rozvoji muzeí v Etiopii.

<https://www.nm.cz/media/tiskove-zpravy/ikonicky-predek-cloveka-australopithecus-afarensis-lucy-spolocene-se-selam-v-srpnu-zavita-do-prahy-narodni-muzeum-spolocene-s-ministerstvem-cestovniho-ruchu-etiopie-predstavi-verejnosti-jedny-z-nejcennejsich-a-nejstarsich-paleoantropologickych-exponatu>